

Examenwijzer (school)examens vmbo bb, kb en gl

als onderdeel van het examenreglement

2023-2024

1. Examenwijzer VMBO

1.1 Inleiding voor leerlingen en ouders/verzorgers

1.2 Begripsbepaling

1.3 Het examen

1.4 De inhoud van het examen

1.5 De organisatie van het examen

1.6 Taken en verantwoordelijkheden

1.7 Overige afspraken

1.8 Examendata

1. Examenwijzer VMBO

1.1 Toelichting voor leerlingen en ouders/verzorgers

Beste leerlingen en ouders/verzorgers,

Voor een goed verloop van de (school)examens is het noodzakelijk dat jij en je ouders/verzorgers volledig geïnformeerd zijn over de gang van zaken rond de (school)examens.

Het doel van deze examenwijzer is om iedereen de noodzakelijke informatie te verstrekken. Kortom een handleiding voor iedereen die bij het examen betrokken is. De examenwijzer bestaat uit algemene informatie voor de leerlingen en ouders en het “programma van toetsing en afsluiting” waarin per vak is aangegeven welke toetsen en opdrachten onderdeel zijn van het schoolexamen. De docent/examinator moet zich houden aan de beschreven leerstof en aan de vermelde toetsen en opdrachten.

In dit boekwerk is geprobeerd alle regels en bestaande afspraken over het (school)examen bij elkaar te brengen. Dit betekent, dat niet alleen de door het ministerie vastgestelde regelgeving is verwerkt, maar ook de door de school gemaakte eigen keuzes zijn opgenomen. Mocht de examenwijzer strijdig zijn met het examenreglement, dan is het examenreglement leidend.

Het is belangrijk dat jij en je ouders/verzorgers deze examenwijzer goed doorlezen. Bewaar dit boekje goed. Je zult het regelmatig nodig hebben.

1.2 Begripsbepaling

- **Examenreglement** -document met de formele regels van het examen
- **Examenwijzer** -beschrijving van het examen, zoals dat door de school is vormgegeven.
- **Examendossier** -het overzicht van het door een kandidaat in het kader van het examen gemaakte werk en uitgevoerde opdrachten.
- **Examensecretaris** -het personeelslid dat belast is met de coördinatie van activiteiten en processen van het examen.
- **Afronden van cijfers** - afronding op één decimaal: “.,450”= of hoger, wordt “,5 ; “.,449 of lager wordt “,4” afronding op een heel cijfer: bij “.,50” of hoger naar boven; bij “.,49” of lager naar beneden.
- **Afvinken** - niet alle onderdelen van het schoolexamen worden met een cijfer beoordeeld; indien het resultaat dat toelaat kan de beoordeling “naar behoren voldaan” of “voldoende” worden gegeven; (bijvoorbeeld bij handelingsopdrachten); dit is “afvinken”; in het PTA, in de kolom “score”, wordt dit aangeduid met “moet voldoende zijn” of “v/o”.
- **Antwoordmodel** - opsomming van goede, minder goede of foute antwoorden bij open vragen als richtlijn voor de beoordelaar; het is een onderdeel van het correctievoorschrift.
- **Beoordelingscriterium** - kenmerk waarop de prestaties van de kandidaat worden beoordeeld.

- **Beoordelingsinstructie** - algemene richtlijnen voor beoordelaars over de wijze waarop prestaties van de kandidaat beoordeeld moeten worden.
- **CE = centraal examen** - het gedeelte van het examen dat als zodanig in het examenprogramma is aangeduid; het wordt gekenmerkt door landelijke standaardisering van opgaven, afnamecondities en beoordeling;
CSE = Centraal Schriftelijk Examen
CSPE – Centraal Schriftelijk en Praktisch Examen
- **CKV of KV1/KCKV** - culturele en kunstzinnige vorming, een verplicht vak binnen de leerwegen van het vmbo.
- **Eindtermen** - omschreven kwaliteiten die een overzicht geven van kennis, inzicht, vaardigheden en beroepshoudingen waarover de kandidaat na afronding van een opleiding dient te beschikken.
- **Handelingsdeel** - handelingsopdracht voor de leerling waarbij niet het niveau van presteren telt, maar het opdoen van ervaring; de opdracht wordt afgevinkt.
- **Praktijktoets** -praktijkopdracht, waarbij het gaat om vaardigheden en/of het vervaardigen van een product.
- **Profielwerkstuk** -door kandidaten van de gemengde leerweg te maken werkstuk, dat vakoverstijgende thematiek behandelt, die past binnen het profiel of een combinatie van profielen.
- **Schoolwerk** -een onderdeel van het PTA dat daar als zodanig wordt genoemd; het bestaat uit het gemiddelde van alle cijfermatige beoordelingen, zoals deze plaats vinden tijdens het leerproces (mondellinge/schriftelijke overhoringen, huiswerk, proefwerken en andere opdrachten); het (gemiddeld) cijfer voor schoolwerk kan worden opgenomen in het PTA.
- **SE = schoolexamen** - het deel van het examen dat als zodanig in het examenprogramma is opgenomen; de invulling en de vaststelling van de onderdelen van het schoolexamen behoren tot de verantwoordelijkheid van de school.
- **Studiewijzer** -een overzicht waarbij per schoolperiode per vak de te behandelen stof, proefwerken e.d. is opgenomen.
- **Toets** - een geheel van schriftelijk of mondeling te maken vragen en opdrachten, dat aan één cijfermatige beoordeling is onderworpen en als zodanig is vermeld in het PTA; gezien het belang van het hanteren van eenduidige begrippen dienen termen als proefwerk, repetitie en/of tentamen te worden vermeden.

1.3 Het examen

De opbouw van het examen

Het examen vmbo bestaat per vak of programma uit een schoolexamen en een centraal examen. De volgende vakken kennen uitsluitend een schoolexamen: maatschappijleer-1, lichamelijke opvoeding, de beroepsgerichte keuzevakken en het kunstvak CKV/KV1/KCKV.

Het centraal examen bestaat uit:

- een toets waarbij de kandidaten vragen en opdrachten schriftelijk of met behulp van de computer maken,
- een beoordeling aan de hand van een bindend correctievoorschrift of beoordelingsmodel,
- tweede correctie door gecommiteerde.

Het CSPE

Voor kandidaten in de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte en gemengde leerweg geldt dat de beroepsgerichte profielvakken worden getoetst met een Centraal Schriftelijk en Praktisch Examen (CSPE).

Het schoolexamen

Dit is een combinatie van schriftelijke en mondelinge toetsen, aan de hand van correctievoorschrift met puntenverdeling en praktische opdrachten in de vorm van presentatie of werkstuk conform PTA. Daarnaast maakt, alleen voor de gemengde leerweg, het profielwerkstuk deel uit van het schoolexamen. Dit betreft vakoverstijgende thematiek, passend binnen het profiel of combinatie van profielen en kent een tijdsbesteding van zo'n 20 uur. De beoordeling vindt plaats door tenminste twee docenten aan de hand van criteria die vooraf bekend zijn gemaakt. Het resultaat wordt gewaardeerd met voldoende of goed. Er volgt een aparte vermelding op de cijferlijst. Het profielwerkstuk telt niet mee in het cijfer voor het schoolexamen van de afzonderlijke vakken. Het profielwerkstuk dient tenminste te resulteren in een schriftelijke vastlegging.

Het examendossier

Het examendossier geeft inzicht in alle activiteiten van de leerling in het kader van het examen. Het examendossier wordt gespreid over het derde en vierde leerjaar. PTA, overzicht van de afgelegde toetsen en uitgevoerde opdrachten, overzicht van behaalde resultaten en vorderingen, informatie over handelingsdeel.

Het eindcijfer

Per vak of programma wordt het cijfer voor het schoolexamen gecombineerd met het cijfer voor het centraal examen. Voor alle leerwegen in het vmbo bepalen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen, elk voor de helft, het eindcijfer. De verschillende onderdelen van het PTA dienen een evenwichtige bijdrage te leveren aan het uiteindelijke cijfer voor het schoolexamen. In het PTA legt de school de weging van de verschillende onderdelen vast.

Uitslagregeling

Hoewel voor het vak maatschappijleer alleen sprake is van een schoolexamen, telt het vak als een volwaardig examen mee in de zak- slaagregeling. Dit betekent dat voor alle leerwegen in het vmbo het examen bestaat uit 7 vakken. Het extra vak geldt vanaf het 8e vak.

Voor lichamelijke opvoeding en CKV/KV1/KCKV moeten leerlingen voldoen aan de kerndoelen, respectievelijk de eindtermen voor CKV/KV1/KCKV. Dit is ter beoordeling aan de school. Het vak CKV of KV1/KCKV wordt in het voorexamenjaar afgesloten.

De leerlingen die op basis van hun resultaten voor één of meerdere vakken voldoen aan de uitslagregeling, ontvangen hun diploma met een aantekening van de extra vakken.

Wanneer slaag je?**Doe je eindexamen vmbo-basis of -kader? Je bent geslaagd, als:**

- je cijfers voor je centraal examen gemiddeld voldoende (5,5 of hoger) zijn en;
- je eindcijfer voor Nederlands afgerond een 5 of hoger is en;
- je voor al je afgeronde eindcijfers (dus ook voor Nederlands en je combinatiecijfer):
  - één 5 en voor de rest alleen 6-en hebt of;

- één 4 en voor de rest alleen 6-en en één 7 hebt of;
- 2 x een 5 en voor de rest 6-en en één 7 hebt en;
- Je een 'voldoende' of 'goed' voor lichamelijke opvoeding en kunstvakken 1 hebt en;
- Je voor de 4 verplichte beroepsgerichte keuzevakken niet lager dan een 4 hebt gehaald.

Let op!

- Je moet een loopbaandossier hebben gemaakt. Het loopbaandossier is niet terug te zien op je cijferlijst.
- Met een eindcijfer lager dan een 4 ben je sowieso gezakt.
- Voor lichamelijke opvoeding en kunstvakken 1 heb je geen centraal examen gedaan. De waardering voor je schoolexamen is ook je eindwaardering.
- Ook voor maatschappijleer en de beroepsgerichte keuzevakken heb je geen centraal examen gedaan. Het cijfer voor je schoolexamen is ook je eindcijfer. Dit eindcijfer wordt uitgedrukt in een geheel getal tussen 1 en 10.
- De eindcijfers voor de beroepsgerichte keuzevakken worden voor de uitslagbepaling samen genomen in een combinatiecijfer.

Hoe bereken je je combinatiecijfer?

Stel, je hebt voor de 4 beroepsgerichte keuzevakken een 7, een 6, een 5 en een 8 gehaald.

Dan bereken je je combinatiecijfer als volgt:

7. Je telt de cijfers op, dus $7 + 6 + 5 + 8 = 26$

8. Je deelt dit getal door 4, dus $26 : 4 = 6,5$

9. Je rondt dit getal naar boven af. Je hebt dan het combinatiecijfer 7.

Let op: als je meer beroepsgerichte keuzevakken hebt gevolgd, laten we zeggen 5, dan tel je ook 5 cijfers op en deel je de uitkomst door 5.

Doe je eindexamen vmbo-gemengd? Je bent geslaagd, als:

- je cijfers voor je centraal examen gemiddeld voldoende (5,5 of hoger) zijn en;
- je eindcijfer voor Nederlands afgerond een 5 of hoger is en;
- je voor al je afgeronde eindcijfers (dus ook voor Nederlands en je combinatiecijfer):
  - één 5 en voor de rest alleen 6-en hebt of;
  - één 4 en voor de rest alleen 6-en en één 7 hebt of;
  - 2 x een 5 en voor de rest 6-en en één 7 hebt en;
- Je een 'voldoende' of 'goed' voor lichamelijke opvoeding en kunstvakken 1 hebt en;
- Je een 'voldoende' of 'goed' voor het profielwerkstuk hebt en;
- Je voor de 4 verplichte beroepsgerichte keuzevakken en het beroepsgerichte profielvak niet lager dan een 4 hebt gehaald.

Let op!

- Je moet een loopbaandossier hebben gemaakt.
- Het loopbaandossier zie je niet terug op je cijferlijst.
- Met een eindcijfer lager dan een 4 ben je sowieso gezakt.
- Voor lichamelijke opvoeding en kunstvakken 1 heb je geen centraal examen gedaan. De waardering voor je schoolexamen is ook je eindwaardering.
- Ook voor maatschappijleer en de beroepsgerichte keuzevakken heb je geen centraal examen gedaan. Het cijfer voor je schoolexamen is ook je eindcijfer. Dit eindcijfer wordt uitgedrukt in een geheel getal tussen 1 en 10.

Hoe bereken je je combinatiecijfer?

Het combinatiecijfer is het gewogen gemiddelde van het eindcijfer behaald voor het beroepsgerichte profielvak en de 4 beroepsgerichte keuzevakken. Stel, je hebt voor de 4 beroepsgerichte keuzevakken een 7, een 8, een 5 en een 6 behaald. Je eindcijfer voor het profielvak is een 6. Dan bereken je je combinatiecijfer als volgt:

Stel, je hebt voor de 4 beroepsgerichte keuzevakken een 7, een 6, een 5 en een 8 gehaald.

Dan bereken je je combinatiecijfer als volgt:

10. Je telt de cijfers op, maar het eindcijfer voor het profielvak telt 4x mee: dus $7 + 8 + 5 + 6 + 7 + 7 + 7 + 7 = 54$

- Je deelt dit getal door 8, dus $54 : 8 = 6,75$

- Je rondt dit getal naar boven af. Je hebt dan het combinatiecijfer 7.

Let op: stel je hebt nog een beroepsgericht keuzevak gevolgd, en het cijfer 8 behaald. Dan telt dit cijfer ook mee. Het profielvak telt dan 5x mee. En je deelt de uitkomst door 10.

Herkansingen en inhalen van het centraal schriftelijk examen

GL Leerlingen kunnen, nadat zij een volledig examen hebben afgelegd, in één vak centraal schriftelijk herexamen doen. Basis en kader leerlingen, nadat zij een volledig examen hebben afgelegd, in één vak centraal schriftelijk herexamen doen en het CSPE herkansen. Indien naar het oordeel van de voorzitter van de examencommissie er geldige redenen zijn dat een kandidaat één of meerdere onderdelen van het centraal examen niet heeft kunnen afleggen, wordt de kandidaat in de gelegenheid gesteld de niet gemaakte onderdelen in een volgend tijdvak af te leggen.

Wanneer een CSPE opdracht als onvoldoende wordt beoordeeld, stelt de eerste corrector in overleg met de tweede corrector vast wat de leerling alsnog moet doen om te voldoen aan de eisen van de opdracht. Indien dit naar het oordeel van de examencommissie zinvol en haalbaar is, stelt deze de kandidaat in staat om voor het CSPE aan een (gedeeltelijke) herkansing deel te nemen.

Het examenreglement biedt leerlingen ook mogelijkheden onderdelen van het schoolexamen te herkansen. In artikel herkansingen en inhalen van het schoolexamen wordt hier verder op in gegaan, tevens wordt hier de inhaalregeling voor onderdelen van het schoolexamen omschreven.

Maatwerkdiploma

Wanneer vakken op een hoger niveau worden aangeboden, dient het programma van toetsing en afsluiting aangepast te worden. Op het eindexamendiploma wordt een aanvulling op de titel vermeld 'met vak(ken) op een hoger niveau' en vermelding van het aantal vakken. De specifieke vakken die het betreft staan op de cijferlijst.

De school (de directeur) beslist beargumenteerd of een leerling een vak op een hoger niveau mag volgen en afsluiten en doet dit in overleg met betrokken docenten, leerlingen en ouders.

Er is een 'terugvaloptie' bij vakken op een hoger niveau van kracht. Dit houdt in dat wanneer een examen op een hoger niveau niet of niet naar tevredenheid gehaald wordt in het eerste tijdvak, een leerling alsnog examen mag afleggen op het eigen niveau in het tweede of derde tijdvak (definitie tijdvakken geldend volgens Examenbesluit VO). Deze

mogelijkheid 'tot terugval' wordt niet als een herkansing gezien. Als er gekozen is voor het gebruik maken van de terugvaloptie, dan telt dat cijfer mee bij de uitslagbepaling. Het resultaat van het schoolexamen dat behaald is op het hogere niveau blijft staan en wordt onveranderd overgenomen als schoolexamencijfer van het geëigende niveau. Leerlingen kunnen ook extra vakken volgen op een lager niveau, dan het niveau van de schoolsoort of leerweg waarvoor de leerling staat ingeschreven. Dat kan ook een praktijk- of beroepsgericht zijn. Het vak dient nadrukkelijk bovenop het reguliere programma te worden gevolgd en niet in plaats van een ander vak. Daarnaast kunnen leerlingen examen doen in extra vakken op hun eigen niveau bovenop hun minimale vakkenpakket. Afhankelijk van wat de school biedt, bestaat voor leerlingen van de gemengde leerweg de mogelijkheid om in een extra AVO vak examen te doen en zo het diploma van de theoretische leerweg te behalen.

Geen diploma

Bij uitstroom zonder diploma in de basis, kaderberoepsgerichte en gemengde leerweg wordt een cijferlijst uitgereikt waarop de resultaten van de met een voldoende afgesloten vakken staan vermeld.

Onregelmatigheden

Er sprake is van onregelmatigheden als een leerling bijvoorbeeld zonder geldige reden afwezig is geweest bij een examen of heeft afgekeken. De bepalingen hierover zijn opgenomen in het artikel onregelmatigheden in het examenreglement.

Het examenreglement

Het examenreglement is een algemeen document van de school. Het bevat een algemene beschrijving en de bijbehorende richtlijnen met betrekking tot de organisatie van het examen en het verloop van de toetsing op school. In het reglement zijn ook de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van iedereen die bij het examen betrokken is, opgenomen.

Het reglement heeft betrekking op zowel het schoolexamen als het centraal examen en wordt vastgesteld door het bevoegd gezag van de school. Het examen is te downloaden en in te zien op de website van de school: www.maritiemeacademieharlingen.nl.

1.4 De inhoud van het examen

De examenvakken

De twee vakken Nederlands en Engels worden het gemeenschappelijke deel genoemd en Maatschappijleer, lichamelijke opvoeding en KV1/KCKV worden het verplichte deel :

- Nederlands
- Engels
- Maatschappijleer
- Lichamelijke opvoeding

Profielen

Het profielvak (Maritiem en Techniek) wordt centraal geëxamineerd met een Centraal Schriftelijk Praktisch Examen CSPE).

Profielgebonden AVO-vakken

Elk profiel kent een aantal verplichte vakken, de zogenaamde profielgebonden AVO-vakken:

Voor Maritiem en Techniek zijn dat de volgende vakken: wiskunde en natuurkunde (Nask 1)

Keuzevakken

Bij elk profiel vak is een aantal keuzevakken ontwikkeld. Een leerling in de basis-en kaderberoepsgerichte leerweg kiest ten minste vier keuzevakken, een leerling in de gemengde leerweg kiest ten minste twee keuzevakken. Deze keuzedelen sluiten aan bij het profiel, maar kunnen ook bij een ander profiel horen. De keuzedelen van het beroepsgerichte programma worden afgesloten met een schoolexamen.

- ⇒ Basisberoepsgerichte leerweg: vier beroepsgerichte keuzevakken
- ⇒ Kaderberoepsgerichte leerweg: vier beroepsgerichte keuzevakken
- ⇒ Gemengde leerweg: één AVO vak (Economie) en twee beroepsgerichte keuzevakken*

*Om in aanmerking te komen voor de vaarbevoegdheid dient ook de leerling in de gemengde leerweg, 4 keuzevakken te kiezen, behorend bij de leerroute RBK.

Het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

Het PTA is een document van de school, waarin per vak een overzicht wordt gegeven van de toetsen en opdrachten die horen bij het schoolexamen.

In het PTA staat vermeld:

- de toetsen die deel uit maken van het schoolexamen;
- de leerstof die getoetst wordt;
- de wijze waarop de toetsing plaatsvindt;
- de tijd die beschikbaar is voor de toets;
- de planning van de toetsen;
- de weging van de verschillende onderdelen voor het bepalen van het eindcijfer van het schoolexamen.

Naast toetsen van een bepaald vak die meer theoretisch van aard zijn, kunnen er ook praktische opdrachten deel uitmaken van het PTA. Denk bijvoorbeeld aan een practicum, een presentatie of een werkstuk.

Op de meeste scholen vallen deze opdrachten onder het handelingsdeel van het PTA.

Het profielwerkstuk

Voor leerlingen van de gemengde leerweg is het profielwerkstuk onderdeel van het schoolexamen. Dit moet afgerond zijn voor de start van het eerste tijdvak.

Bij het profielwerkstuk gaat het om een vakoverstijgende thematiek, die past binnen het profiel. De kandidaat dient aan het profielwerkstuk tenminste 20 uur te besteden.

Ook bij het profielwerkstuk wordt zowel het proces als het product beoordeeld. De beoordeling vindt plaats door minimaal twee docenten aan de hand van criteria, die vooraf aan de leerling bekend zijn gemaakt. Het profielwerkstuk moet met een voldoende resultaat worden afgesloten en wordt apart op de cijferlijst vermeld. In plaats van de waardering voldoende kan ook de waardering goed worden toegekend. Het profielwerkstuk weegt niet mee in het cijfer voor het schoolexamen van afzonderlijke vakken.

Praktische opdrachten en werkstukken moeten worden beoordeeld aan de hand van vooraf aan de leerling bekend gemaakte criteria.

Leerlingen kunnen zich bij het maken van een werkstuk niet onttrekken aan begeleiding door de docent. Zij worden dusdanig begeleid, dat er een beoordeling kan plaats vinden.

Behalve het handelingsdeel en het profielwerkstuk worden alle schriftelijke of mondelinge toetsen, werkstukken en praktijkopdrachten die onderdeel zijn van het schoolexamen beoordeeld met een cijfer in één decimaal nauwkeurig. De onderlinge weging van de cijfers is vermeld in het PTA.

Bij deze weging van de cijfers dient er sprake te zijn van een zekere evenwichtigheid.

1.5 De organisatie van het examen

Door het bevoegd gezag is de verantwoordelijkheid voor het gehele examen gedelegeerd aan de directie van de school. De examensecretaris is verantwoordelijk voor de organisatie van het examen en is aangewezen door de rector (zie ook Examenreglement artikel verantwoordelijke personen). Zie verder voor een omschrijving van taken en verantwoordelijkheden.

Planning van de toetsen

- *Een proefwerk/toets wordt tenminste 5 schooldagen tevoren opgegeven.*
- *Een leerling mag slecht twee proefwerken per schooldag krijgen. Bij herkansing mag van deze regel worden afgeweken.*
- *Toetsen/proefwerken worden zoveel mogelijk over het schooljaar verspreid.*

Aanvang examenprogramma

Na aanvang van het examenprogramma is een vakwisseling niet zonder meer mogelijk zonder een doublure. Het einde van de introductieperiode in het derde leerjaar is immers tegelijkertijd het begin van het examen. Afhankelijk van onder andere de persoonlijke situatie en behaalde resultaten kan eventueel een 'persoonlijk' schakelprogramma worden vastgesteld door de examencommissie.

Indien daartoe redenen aanwezig zijn, kan de directie in bijzondere situaties van het bovenstaande afwijken en een tussentijdse plaatsing in een examenjaar toestaan. In al deze

gevallen moet onderzocht worden welke resultaten kunnen meetellen voor het examen-dossier. Zo nodig kunnen één of meerdere toetsen worden afgenomen ter vervanging van onderdelen van het examendossier vmbo-3. Voorstellen hiertoe moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan de voorzitter van de examencommissie (de teamleider). Op dezelfde wijze kan ook gehandeld worden bij verhuisgevallen.

Het toets -en examenrooster

In het algemeen zullen in het PTA de periodes vermeld worden, waarin een bepaalde toets wordt afgenomen of waarin een bepaalde opdracht dient te zijn afgerond. Aanvullende, meer exacte afspraken moeten vroegtijdig (tenminste een week) door de docent worden gemaakt.

- ⇒ welke toets wordt afgenomen;
- ⇒ wat de aard van de toets is (schriftelijk, mondeling of praktijk);
- ⇒ op welke dag de afname plaatsvindt; onder vermelding van begin- en eindtijd;
- ⇒ voor welke leerlingen of groep(en) leerlingen deze toets is bestemd;
- ⇒ in welke ruimte de toets wordt afgenomen;
- ⇒ hoeveel leerlingen aan de toets zullen deelnemen.

Herkansingen en inhalen van het schoolexamen

In hoofdstuk 'Het examen' zijn de regels voor de herkansing van het centraal examen vmbo weergegeven. Het examenreglement biedt leerlingen ook de mogelijkheid om onderdelen van het schoolexamen in te halen.

- ⇒ In het PTA wordt aangegeven welke toetsen herkansbaar zijn; in zijn algemeenheid geldt dat herkansen betrekking heeft op afsluitende toetsen.
- ⇒ Het hoogste resultaat telt.
- ⇒ Een leerling mag in het **derde leerjaar** één toets per vak uit SE-1 herkansen, één toets per vak uit SE-2 en één toets per vak uit SE-3, per vak.
- ⇒ Uiterlijk 2 weken na afsluiting van de periode moeten de herkansingen uit de afgesloten periode zijn afgenomen.
- ⇒ Een leerling mag in het **vierde leerjaar** één toets per vak uit SE-4 en één toets per vak uit SE-5 herkansen.

Verder gelden de volgende afspraken:

- ⇒ in het PTA is aangegeven welke toetsen dan wel welke onderdelen herkansbaar zijn; het is namelijk niet realiseerbaar dat alle toetsen herkansbaar zijn; vooral de praktische toetsen leveren problemen op wat betreft de uitvoerbaarheid (materialen, tijd, enz.); in het algemeen zullen de theorietoetsen in aanmerking komen voor herkansing; bij praktische opdrachten zijn meer mogelijkheden van bijsturen; toetsen zijn immers ook onderdeel van het leerproces.

Inhaalregeling

Het inhalen van toetsen na verzuim wegens ziekte of andere geldige reden kan, in overleg met de docent. Wanneer een leerling meerdere toetsen in een kort tijdsbestek heeft gemist coördineert de examensecretaris het inhaalprogramma.

Bij ongeoorloofd verzuim op het moment van toetsen wordt conform het examenreglement (artikel 9) het cijfer één (1) toegekend aan het werk.

Overgangsregeling

Voor de overgang van leerjaar drie naar vier gelden de overgangsnormen van de school. De behaalde cijfers vermeld in het examendossier zullen bij de overgang van leerjaar drie naar leerjaar vier gehanteerd worden om te bepalen of leerlingen het examenjaar succesvol kunnen aanvangen.

1.6 Taken en verantwoordelijkheden**Het bevoegd gezag.**

Het College van Bestuur van Dunamare Onderwijsgroep is eindverantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de regels van het Examenreglement en het Programma van toetsing en afsluiting. Deze verantwoordelijkheid geldt ook voor het centraal examen. In de praktijk delegeert het bevoegd gezag deze taken aan de schoolleiding. Het bevoegd gezag houdt toezicht op de uitvoering van het examen o.a. door middel van het agenderen van dit onderwerp bij voortgangsgesprekken met de schoolleider en middels evaluatie en meldingen van examensecretarissen. De inspecteur heeft een toezichthoudende taak en treedt zo nodig corrigerend op.

De directie

De directeur en de examinatoren van de school nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af. De directeur volgt en analyseert overheid -en schoolregelingen inzake het examen. De directeur van de school wijst een van de personeelsleden aan tot secretaris van het eindexamen.

De schoolleider

- ⇒ is samen met de examensecretaris verantwoordelijk voor de organisatie en de uitvoering van het examen;
- ⇒ begeleidt docenten en mentoren bij de uitvoering van hun taken;
- ⇒ doet voorstellen aan de secretaris van de examencommissie voor vervangende onderdelen van het schoolexamen bij tussentijdse instroom van kandidaten;
- ⇒ meldt nalatigheden en niet correct handelen van alle betrokkenen, zowel docenten, mentoren als leerlingen bij de directie;
- ⇒ draagt zorg voor de verslaggeving van de afsluitende toetsen;
- ⇒ draagt zorg voor de kwaliteitsbewaking van de schoolexamens;

De examensecretaris

- ⇒ is samen met de schoolleider verantwoordelijk voor de organisatie en de uitvoering van het examen;
- ⇒ volgen en analyseren van overheid -en schoolregelingen inzake het examen;
- ⇒ draagt zorg voor de kwaliteitsbewaking van de schoolexamens;
- ⇒ draagt zorg voor de organisatie en de uitvoering van de centrale herkansingen van het schoolexamen;
- ⇒ contact onderhouden met relevante externe organisaties, zoals de inspectie voor het onderwijs en het examenloket;
- ⇒ is lid van PLEX;

De vakgroep(voorzitter)

- ⇒ stelt het programma van toetsing en afsluiting op;
- ⇒ stelt de te maken toetsen en opdrachten vast, alsmede schaduwtoetsen;
- ⇒ stelt een correctievoorschrift op bij elke te maken toets of opdracht;
- ⇒ stelt de normering vast bij elke te maken toets of opdracht;
- ⇒ maakt afspraken over de mogelijke inhoud van het > schoolwerk;
- ⇒ is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de schoolexamens, scores en normering.

De docent

- ⇒ begeleidt de leerlingen bij hun voorbereiding op de te maken toetsen;
- ⇒ zorgt, dat er **tenminste 2 werkdagen** voor het tijdstip van de centrale toets voldoende; exemplaren van het te maken werk en een presentielijst bij de secretaris van de eindexamencommissie aanwezig zijn;
- ⇒ zorgt voor een correcte gang van zaken bij het afnemen van toetsen tijdens de eigen lessen;
- ⇒ corrigeert het werk zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen 2 weken (zie leerlingenstatuut) nadat het gemaakt is;
- ⇒ maakt nadat het werk gecorrigeerd is de cijfers zo snel mogelijk bekend;
- ⇒ bespreekt het gemaakte werk met de leerlingen, waarbij het de leerlingen duidelijk moet worden wat er goed / fout is;
- ⇒ levert een bijdrage aan de leerlingenbespreking en bespreking van de onderwijsresultaten;
- ⇒ informeert de mentor nadrukkelijk over tegenvallende resultaten;
- ⇒ bespreekt zo nodig met leerling en mentor mogelijkheden tot herkansing;
- ⇒ zorgt in geval van herkansingen voor voldoende schaduwtoetsen;
- ⇒ zorgt in geval van herkansing en het inhalen van afsluitende toetsen dat de behaalde resultaten worden ingevoerd in magister;
- ⇒ voert administratie van de behaalde resultaten en het gemaakte werk.

De mentor

- ⇒ zorgt voor een goede introductie van de leerling in de groep, de leerweg en het profiel;
- ⇒ is verantwoordelijk voor het verstrekken van de juiste informatie aan leerlingen en ouders over alle zaken rond het examen;
- ⇒ bespreekt adviezen van het docententeam met ouders en leerling;
- ⇒ volgt de ontwikkelingen van de leerling en maakt zo snel mogelijk melding van zorgelijke ontwikkelingen: bij leerling, directie, afdelingsleider, ouders en vakdocenten.

1.7 Overige afspraken

Bewaren

- De opgaven en het gemaakte werk van het schoolexamen dat in het laatste examenjaar gemaakt is, worden 6 maanden bewaard volgend op het met goed gevolg afleggen van het centraal examen.
- De opgaven en het gemaakte werk van het centraal examen worden gedurende 6 maanden bewaard

Toezicht houden bij het examen

Elke docent, die belast is met onderwijs aan examengroepen, heeft zo nu en dan tot taak toezicht te houden bij de afname van toetsen in het kader van het examen. Soms geldt dit voor

het eigen vak en eigen examengroepen, soms wordt hij ook ingezet bij andere vakken en groepen.

Docenten, die tijdens het afnemen van een toets van het schoolexamen toezicht moeten houden, dienen zich aan de volgende richtlijnen te houden.

- ⇒ De toezichthouder dient, zo mogelijk, tenminste 15 minuten voor aanvang aanwezig te zijn in de examenruimte; hij zorgt er voor dat opgaven, antwoordbladen en andere materialen en middelen, die door de school voor dit examenonderdeel beschikbaar wordt gesteld in voldoende mate aanwezig zijn.
- ⇒ Tijdens de hele zittingsduur wijdt de toezichthouder zijn volle aandacht aan zijn taak als toezichthouder. Er mogen geen andere dingen worden gedaan.
- ⇒ Voor het begin van de zitting worden de aanwezigen gecontroleerd. Afwezigen worden direct gemeld bij de secretaris van de eindexamencommissie.
- ⇒ Kandidaten die te laat zijn mogen tot een half uur na het begin van de toets worden toegelaten. De tijd om de toets te maken wordt echter niet verlengd.
- ⇒ Al het gemaakte werk wordt per kandidaat gecontroleerd (is al het werk ingeleverd, zijn alle vragen beantwoord, zijn de juiste bladen ingeleverd en zijn deze allemaal voorzien van naam, klas, eventueel examennummer en zo nodig/gewenst de aanduiding "klad" of "net").
- ⇒ De kandidaat verlaat de examenruimte niet eerder dan nadat zijn werk is gecontroleerd.

- ⇒ Indien er sprake is van een toets, die wordt afgenomen binnen het normale lesverband, verlaat de kandidaat de examenruimte niet voor het einde van de les. Indien de toets plaats vindt buiten de reguliere lessen mogen de kandidaten na toestemming van de toezichthouder na het 1^e uur van de zitting de examenruimte verlaten. Tijdens de laatste 15 minuten van een zitting mogen kandidaten de examenruimte niet meer verlaten.
Aan het einde van de zitting mogen de (nog aanwezige) kandidaten de examenruimte pas verlaten, nadat al het examenwerk is gecontroleerd en verzameld.
- ⇒ Examenopgaven mogen tijdens de zitting niet buiten de examenruimte worden gebracht. De examenopgaven worden met het gemaakte werk door de toezichthouder ingenomen en ingeleverd.
- ⇒ Tassen, jassen, etuis, agenda, mobiele telefoon of andere niet uitdrukkelijk toegestane materialen of hulpmiddelen worden in de examenruimte NIET toegelaten. De regeling toegestane hulpmiddelen wordt jaarlijks gepubliceerd via www.examenblad.nl
- ⇒ Indien een kandidaat genoodzaakt is het lokaal te verlaten, onwel wordt, of indien zich andere bijzonderheden voordoen, handelt de toezichthouder naar bevind van zaken. Zo nodig wordt assistentie ingeroepen.
- ⇒ Indien zich bijzonderheden hebben voorgedaan, stelt de toezichthouder hiervan een verslag op. Met name indien zich onregelmatigheden hebben voorgedaan. De gang van zaken, de aard van de onregelmatigheden, alsmede de genomen maatregelen worden nauwkeurig door de toezichthouder in een verslag vastgelegd.
Dit verslag wordt aan de secretaris van de examencommissie gegeven..

Wat leerlingen moeten weten

Een examen is voor alle betrokkenen een belangrijk moment, vooral voor de kandidaten. Een eerste voorwaarde voor een goed verloop van het examen is dat ook de leerlingen nauwkeurig op de hoogte zijn van de regels en richtlijnen die bij het examen gelden.

Hieronder zijn een aantal belangrijke regels en adviezen verzameld, die elke examenkandidaat moet weten.

het examenreglement

In het examenreglement staan de belangrijkste regels, die bij het examen gelden. Het gaat om regels, waaraan de school zich moet houden, regels, waar leerkrachten zich aan moeten houden, maar ook regels, die voor jullie gelden.

het PTA

Dat is het "programma van toetsing en afsluiting". Hierin worden alle toetsen en opdrachten genoemd die je voor het schoolexamen moet maken. Ook staat erin in welke periode je die toetsen moet maken. Daarnaast heb je het normale schoolwerk: kleinere proefwerken, schriftelijke overhoringen, huiswerk en andere opdrachten, waarvoor je ook cijfers op kunt halen.

het examendossier

Tijdens het examen bouw je een examendossier op. Hierin worden alle beoordelingen van gemaakte opdrachten, verslagen en werkstukken bewaard. De bedoeling van het examendossier is dat het een soort verslag wordt van het hele schoolexamen. Hiermee kun je anderen laten zien wat je voor het examen hebt gedaan en waar je goed in bent.

voorbereiden

De meeste voorbereiding van een PTA onderdeel vindt plaats tijdens de lessen en het maken van je huiswerk: dan leer en train je de stof die later gevraagd wordt bij een toets. Besteed aandacht en zorg aan die voorbereiding. Zonder training wordt niemand een goed sporter. Dus: zorg dat je de lessen bijwoont, let op tijdens de les, maak je huiswerk, enz. Een goede voorbereiding is het halve werk. Sommige toetsen kun je leren. Belangrijk daarbij is dat je een planning maakt! Ook voor werkstukken, verslagen en andere opdrachten geldt: stel het niet uit tot het laatste moment! Maar: neem ook de tijd voor ontspanning en plezier!

het aantal toetsen

Met de docenten hebben we afgesproken, dat leerlingen per dag niet meer dan 2 toetsen krijgen, die in het PTA worden genoemd en die voorbereiding vragen.

hulpmiddelen en andere materialen.

Zorg dat je bij een schriftelijke toets een goede pen (en extra pen) bij je hebt. Soms heb je ook een potlood nodig. Jassen, tassen, etuis, agenda's, enz. mogen tijdens een toets NIET in de examenruimte zijn. Eigenlijk mag je alleen maar meenemen, wat uitdrukkelijk is toegestaan. Wat dat precies is wordt ieder jaar gepubliceerd op de site www.examenblad.nl De docent vertelt je van te voren wat je bij een toets mag/moet gebruiken: woordenboek, liniaal, rekenmachine, enz.

aanwezig zijn.

Zorg dat je altijd op tijd bij een toets aanwezig bent. Kom je te laat, meld je dan direct bij de afdelingsleider of diens plaatsvervanger. In de regel geldt dat je tot 30 minuten na het begin van een schoolexamen nog naar binnen mag. Je krijgt echter geen extra tijd. De tijd dat je te laat bent gaat af van de tijd dat je aan de toets mag werken.

Als je niet bij een schoolexamen aanwezig kunt zijn moet dit **vooraf schriftelijk door je ouders worden gemeld**. Onverwachte afwezigheid op de dag zelf moet vooraf telefonisch worden gemeld en later door je ouders schriftelijk worden bevestigd. In het briefje moet wel de reden van de afwezigheid staan.

Bij ongeoorloofd verzuim op het moment van schoolexamens wordt conform het examenreglement (artikel onregelmatigheden) het cijfer één (1) toegekend aan het werk.

Alleen wanneer er een geldige reden is voor je afwezigheid, mag je het schoolexamen inhalen!

herkansingen

In het PTA en het examenreglement is opgenomen welke en hoeveel schoolexamens herkansbaar zijn. Probeer hiervan een goed gebruik te maken: niet direct de eerste toets, maar die toets waarvan je zeker weet, dat je die met extra voorbereiding beter zou kunnen maken. Praat hierover met je mentor en docent.

afsluiten van het schoolexamen

Om deel te kunnen nemen aan het centraal examen moet het schoolexamen zijn afgesloten. Je kunt het schoolexamen alleen afsluiten als je alle toetsen en opdrachten hebt gemaakt en alle andere onderdelen, zoals de handelingsdelen, op de juiste wijze hebt afgesloten (dit betekent ook een V (voldoende) voor LO. Heb je onderdelen gemist, dan kun je geen centraal examen doen.

tijdens de toets.

Let bij het begin van een schoolexamen op bijzondere aanwijzingen die gegeven kunnen worden. Lees eerst een opdracht goed door, voordat je begint. In het algemeen heb je voldoende tijd om een toets te maken. Schrijf altijd direct je naam, klas, en bij het centraal examen ook je examennummer op de antwoordbladen. Speel het eerlijk, dan loop je geen risico.

cijfers en beoordelingen

Als regel wordt gemaakt werk door de docent besproken, zodat je weet waarom iets goed of fout was. Controleer de cijfers die je terugkrijgt. Ook een docent kan fouten maken. Wanneer je het niet eens bent met een beoordeling kun je zoals in het examenreglement staat (artikel het schoolexamen) vermeld beroep aantekenen bij de voorzitter van de examen commissie. Hoe je dit moet doen kan de afdelingsleider of je mentor vertellen.

Toelichting format PTA

In dit deel zijn per vak vermeld:

- ⇒ **Periode** waarin het schoolexamen plaatsvindt.
- ⇒ **Eindterm.** Hier wordt de aanduiding gegeven van de exameneenheid die voor elk vak gegeven is en die in het examen getoetst wordt.
- ⇒ **Inhoud/Stofomschrijving.** Omschrijving van de leerstof en de inhoud van de toetsen/praktische opdrachten en handelingsdeel. Meestal wordt genoemd om welke onderwerpen of welke hoofdstukken uit het gebruikte boek het gaat.
- ⇒ **Toetsvorm.** Aanduiding: S = schriftelijk
M = mondeling
PO = praktische opdracht
HO = handelingsopdracht

Hieronder volgt een korte uiteenzetting van de verschillende toetsvormen en opdrachten:

1. Toets (S): schriftelijke overhoring, proefwerk, kijk-/luistertoets.
2. Praktische opdracht (PO): opdracht waarin basisvaardigheden (zelfstandig leren en werken, werken met ICT, de Nederlandse taal functioneel gebruiken, het omgaan met informatie en het omgaan met zichzelf en anderen tijdens het leer-en werkproces) gecombineerd worden met leerstof uit andere exameneenheden. Niet alleen het product, ook het proces en de presentatie worden beoordeeld. Het cijfer telt mee voor het schoolexamen.

3. *Handelingsopdracht (HO): een praktijkopdracht met de bedoeling een leerstofonderdeel dat de school niet kan of wil beoordelen toch tot zijn recht te laten komen. Het onderdeel moet >naar behoren> zijn uitgevoerd.*

⇒ **Gewicht.** Hoe zwaar de pta toets meetelt.

⇒ **Herkansing.** Of er al dan niet een herkansing mogelijk is.

⇒ **Werktijd.** De tijd die het afnemen van de toets in beslag neemt wordt in minuten uitgedrukt. Als de tijd niet duidelijk af te bakenen is, omdat het gaat om individuele invulling, is er geen tijd vermeld. Aan de kandidaten wordt een richtlijn gegeven.

⇒ **Beoordeling.**

o Cijfer = beoordeling waarbij een score mogelijk is tussen 0 en 10

o O/V/G =beoordeling in de zin van Onvoldoende/Voldoende/Goed.

1.8 Examendata 2024

Rooster centrale eindexamens Basis en Kaderberoepsgerichte leerweg 2024

Eerste tijdvak

In de periode van maandag 13 mei t/m vrijdag 24 mei 2024 worden de centrale examens voor de algemene vakken: Nederlands, Engels, wiskunde en natuur-scheikunde¹ gehouden. Deze examens worden gemaakt met behulp van de computer.

Examenrooster:

De definitieve planning van het examenschema wordt ruim voor de examendatum aan leerlingen en ouders bekend gemaakt.

Tweede tijdvak (herexamens)

De herexamens voor de algemene vakken worden gehouden in de periode maandag 17 juni t/m donderdag 20 juni 2024. Of je voor een herexamen in aanmerking komt en op welk tijdstip het wordt afgenomen krijg je tevoren bericht.

Beroepsgericht examenprogramma

Het Centraal Schriftelijk en Praktisch Examen (CSPE) voor Maritiem en Techniek wordt afgenomen in de periode 3 juni t/m 7 juni 2024. Over wanneer je bent ingedeeld krijg je tijdig bericht.

Uitslag

Op woensdag 12 juni 2024 word je vanaf 12:30 uur (of zoveel eerder als mogelijk is) telefonisch op de hoogte gebracht van de uitslag van je examen.

Diploma uitreiking

De diploma uitreiking is op vrijdag 5 juli 2024 vanaf 14:00 uur in de huisvesting.

Rooster centrale eindexamens Gemengde leerweg 2024**Eerste tijdvak**

In de periode van maandag 13 mei tot en met vrijdag 24 mei 2024 worden de centrale examens voor de algemene vakken: Nederlands, Engels, economie, wiskunde en natuur-scheikunde¹ gehouden. Dit zijn schriftelijke examens die landelijk op hetzelfde tijdstip worden afgenomen.

Examenrooster:

Dinsdag 14 mei 2024	13:30 - 15:30 uur	Engels
Donderdag 16 mei 2024	13:30 - 15:30 uur	Nederlands
Vrijdag 17 mei 2024	13:30 - 15:30 uur	Nask 1
Dinsdag 21 mei 2024	13:30 - 15:30 uur	Economie
Donderdag 23 mei 2024	13.30 – 15.30 uur	Wiskunde

Tweede tijdvak (herexamens)

De herexamens voor de algemene vakken worden gehouden in de periode maandag 17 juni t/m donderdag 20 juni 2024. Of je voor een herexamen in aanmerking komt en op welk tijdstip het wordt afgenomen krijg je tevoren bericht.

Beroepsgericht examenprogramma

Het Centraal Schriftelijk en Praktisch Examen (CSPE) voor Maritiem en Techniek wordt afgenomen in de periode 3 juni t/m 7 juni 2024. Over wanneer je bent ingedeeld krijg je tijdig bericht.

Uitslag

Op woensdag 12 juni 2024 word je vanaf 12:30 uur (of zoveel eerder als mogelijk is) telefonisch op de hoogte gebracht van de uitslag van je examens.

Diploma uitreiking

De diploma uitreiking is op vrijdag 5 juli 2024 vanaf 14:00 uur in de huisvesting.